

EESTIS TEGUTSEVATE SUPERVIISORITE TAUST JA TÖÖVALDKONNAD

ISCI UURINGUD

TIINA MERKULJEVA
ISCI JUHATAJA, SUPERVIISOR-COACH
15.02.2016

Eestis tegutsevate superviisorite taust ja töövaldkonnad

Tiina Merkuljeva
ISCI superviisor-coach, organisatsioonide konsultant
tiina.merkuljeva@isci.ee

Seoses superviisori kutsestandardi koostamise algatamisega teostati uuring, mille eesmärgiks oli selgitada välja Eestis tegutsevate superviisorite taust, töökoormus ja töövaldkonnad, levinumad supervisiooni vormid ja mahud. Uuringusse kaasati Eesti Supervisiooni ja Coachingu Ühingu (ESCÜ)¹ liikmed, kokku 64 Eestis tegutsevat superviisorit (töönõustajat).

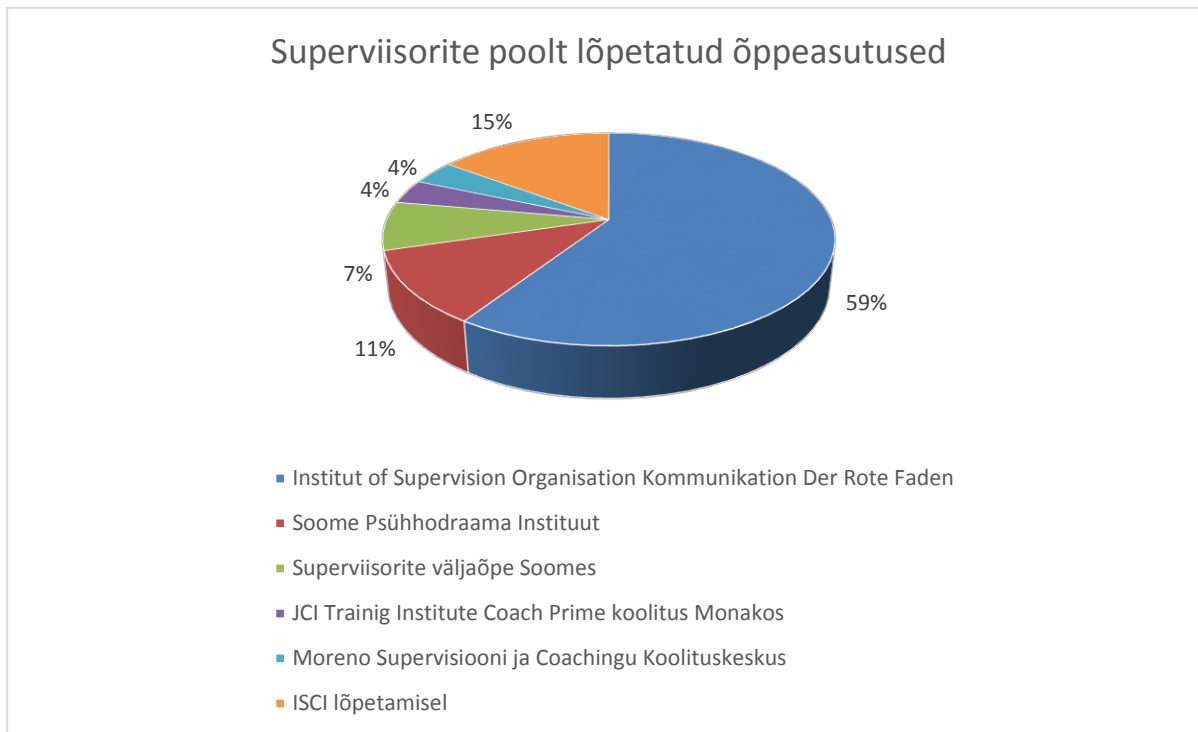
Elektroniline küsimustik saadeti ajavahemikus 06.05.2015 kuni 26.06.2015 ESCÜ liikmete listi ning vastuseid laekus 27, mis moodustab 42% üldvalimist. Uuringus osalenutest 3 olid mehed ja 24 naised. Vastanute keskmine vanus on 52 aastat.

Uuringus osalenud superviisorite taust.

Suurima osa vastanutest (37,1%) moodustasid 6-10 aastase töökogemusega superviisorid, 29,6% olid 1-5 aastase töökogemusega (siinkohal on tegemist alles õppivate ja oma praksist alustavate superviisoritega), 22,2% moodustasid 11-15 aastase töökogemusega ja 11,1% 16-20 aastase töökogemusega superviisorid. Seega, aktiivselt praktiseerivate superviisorite hulk on 70,4% vastanutest, ülejäänud 29,6% alles õpivad või on värskest alustanud supervisiooni praktikaga. Vastavalt ESCÜ andmetele², omavad kõik ühingusse kuuluvad superviisorid ANSE (Association for National Supervision Organisations in Europe) standardile vastavat kvalifikatsiooni: kõrgharidus, millele lisandub vähemalt 2,5 aastane superviisori väljaõpe. Uuringust selgus, et küsitluses osalenud on läbinud superviisori väljaõppe erinevates õppeasutustes (vt joonis 1). Suurem osa vastanutest (59%) on lõpetanud Institut of Supervision

¹ <http://supervisioon.ee/>

² <http://supervisioon.ee/>

Joonis 1. Superviisorite poolt lõpetatud väljaõppe asutused.

Organisation Kommunikation Der Rote Faden (Saksamaa ja TLÜ ühine väljaõpe), 11% (3 inimest) Soome Psühhodraama Instituudi väljaõppe, 7% (2 inimest) on saanud väljaõppe Soomes, üks on läbinud koolituse Monakos - JCI Trainig Institute Coach Prime koolitus, üks on lõpetanud Moreno Supervisiooni ja Coachingu Koolituskeskuse ning 15% (4 inimest) lõpetavad 2016 aastal International Supervision and Coaching Institute (ISCI).

Tabel 1. Supervisiooni väljaõppe lõpetamise aeg

Supervisiooni väljaõppe lõpetamise aeg	Lõpetanute arv
1992	1
1998	4
2001	1
2003	1
2006	8
2009	2
2013	3
2014	3
2016	4

Uuringus osalenutest olid enim esindatud 2006 aasta lennu lõpetajad (8 inimest), 4 – 1998 aasta lõpetajat, 6 inimest on 2013-2014 aasta lõpetajad ning 4 superviisorit lõpetavad aastal 2016.

Tabel 2. Superviisorite käekirja mõjutanud teraapia suunad.

Teraapia suunad (koolkonnad)	Nimetatud kordi
Psühhodraama (grupipsühhoterapia ja sotsiomeetria)	9
Gestaltteraapia	8
Lahenduskeskne lühiterapia	8
Protsessitöö	5
Süsteemne käsitus	4
Grupiteraapia	4
Loovteraapia	2
Jungi teraapia	2
Analüütiline grupiteraapia	1
Süsteemne pereteraapia	1
Kunstiteraapia	1
Kognitiiv-käitumuslik teraapia	1
Kehateraapia	1

Uuringust selgusid superviisorite professionaalset arengut olulisel määral mõjutanud teised koolitused/väljaõpped/haridus. Oluliseks peeti psühholoogi haridust (3 in.), andragoogi (2 in.), mentori (2 in), coachingu (1 in.) ja kovisiooni väljaõpet (1 in.).

Tabel 3. Superviisorite käekirja mõjutanud lähenemised ja meetodid.

Lähenemisviis või meetod	Nimetatud kordi
Psühholoogiline nõustamine	2
NLP	2
Organisatsiooni arendamise käsitus	1
Pastoraalne supervisioon	1
EMDR	1
SEBT	1
Appreciative inquiry	1
Tants ja liikumine	1
Karjäärinõustamine	1
Lepitus	1
Motiveeriv intervjuerimine	1
Töö kriiside, traumade ja leinaga	1
Skulptuuri meetod (konstellatsioonid)	1

Selgusid ka olulisemad teraapia koolkonnad, mis on kujundanud superviisorite käekirja (vt tabel 2). Tabelist 2 näeme, et enim on superviisorite käekirja mõjutanud psühhodraama, gestaltteraapia, lahenduskeskne lühiteraapia ja protsessitöö. Lisaks teraapiasuundadele, toodi välja mitmeid lähenemisi ja meetodeid, mis kuuluvad superviisori „tööriistakasti“ (vt tabel 3).

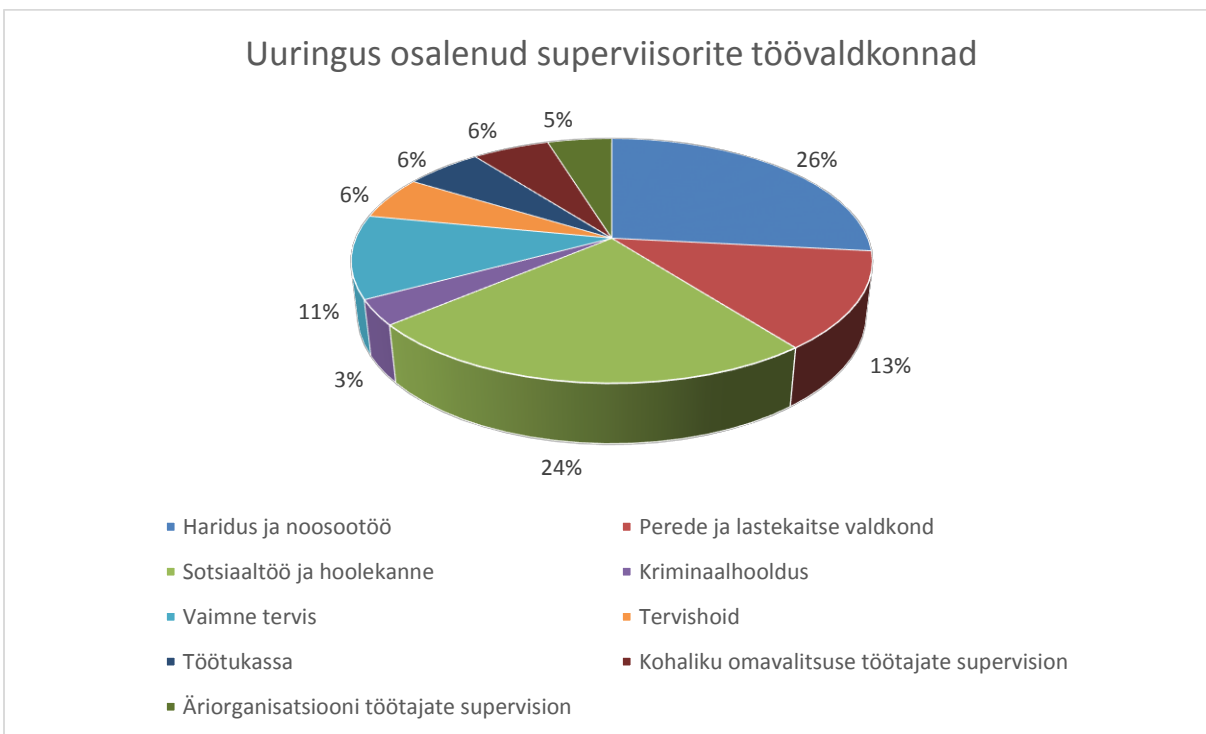
Uuringus osalenud superviisorite töökoormus ja töövaldkonnad.

Uuringust selgus, et kõik superviisorid teevad lisaks superviisori tööle ka muud tööd (vt. tabel 4). 40,8% uuringus osalenutest väitis, et superviisori töö moodustab 25% nende töö ajast, 22,2% puhul on superviisiooni osakaal 10%, 14,8% puhul – 50% ja 14,8% moodustab superviisiooni osakaal 75% kogu tööst. 7,4% vastanutest väitis, et ei tööta superviisorina, kuid kasutab superviisiooni oma praeguses töös (n. juhina).

Tabel 4. Uuringus osalenute töökoormus superviisorina.

Vastanute %	Superviisiooni osakaal	Muu töö osakaal
40,8%	25%	75%
22,2%	10%	90%
14,8%	50%	50%
14,8%	75%	25%
7,4%	Superviisorina ei tööta, kasutan superviisiooni muus töös (n juhina)	100%

Uuringust selgusid superviisorite töövaldkonnad ja superviisorite kliendid (vt. joonis 2). Selgus, et suurimaks (26%) valdkonnaks, kus superviisorid töötavad on haridusvaldkond. Superviisiooni on tellitud lasteaedade, põhikoolide ja gümnaasiumide, kutsehariduskeskuste, kõrgkoolide, erikoolide töötajatele ja/või meeskondadele. Lisaks sellele on superviisioonide tellijaks Tervist edendavate koolide võrgustik, Rajaleidjate keskused, ja Noortekeskused. Pakutavate superviisioonide mahu poolest teiseks suureks valdkonnaks on sotsiaaltöö ja hoolekanne (24%). Selles valdkonnas on superviisiooni tellijateks eakate hoolekande asutused ja sotsiaalhoolekande töötajad, psüühiliste erivajadustega isikutega töötavad spetsialistid, koolide sotsiaaltöötajad, puuetega inimeste rehabilitatsiooni valdkonnas töötavad spetsialistid. Suuruselt kolmandaks (13%) valdkonnaks, mis on kõikide valdkondade ülene, osutus perede ja lastekaitse valdkond, kus superviisiooni vajavad asenduspered, lastekaitsetöötajad, lastekodude töötajad (sh SOS Lasteküla), perelepitajad.

Joonis 2. Uuringus osalenud superviisorite töövaldkonnad.

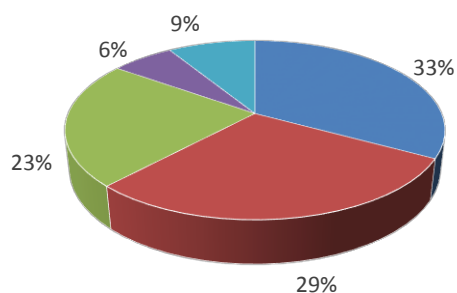
Neljanda valdkonnana saab välja tuua vaimse tervise valdkonna (11%), kus supervisiooni klientideks on psühholoogilised nõustajad, psühhiaatrid, sõltlastega töötavad spetsialistid, terapeutid ja kogemusnõustajad ning superviisorid ise. Arenevateks valdkondadeks supervisiooni seisukohast saab välja tuua tervishoiu (6%), töötukassa (6%), kohalikud omavalitsused (6%), äriorganisatsioonid (5%) ja kriminaalhoolduse valdkonna (3%).

Seega, suurimateks supervisiooni tellijateks on sotsiaalvaldkond (sh lastekaitse) – kokku 37%, haridusvaldkond – 26%, vaimse tervise valdkond (11%).

Levinumad supervisiooni vormid ja mahud.

Supervisiooni saab pakkuda mitmes erinevas vormis. Levinumad neist on individuaalne ja grupisupervisioon. Viimased saab omakorda jagada grupi-, meeskonna-, võrgustiku- ja organisatsioonisupervisioonideks. Uuringu käigus selgus, milliseid supervisiooni vorme on viimase kolme aasta jooksul tellitud (vt. joonis 3). Kõige rohkem (33%) on viimase kolme aasta jooksul tellitud individuaalsupervisiooni, mis kujutab endast vähemalt 3-5 sessioonist (kohtumisest) koosnevat protsessi. Teise vormina (29%) saab välja tuua grupisupervisioonid, milles osalesid ühe ja sama ameti esindajad (n. õpetajad, sotsiaaltöötajad, kriminaalhooldajad), kus protsessi minimaalseks pikkuseks on 4 kohtumist, kestvusega vähemalt 3-4 tundi korraga.

Kolme viimase aasta jooksul tellitud supervisioonivormid

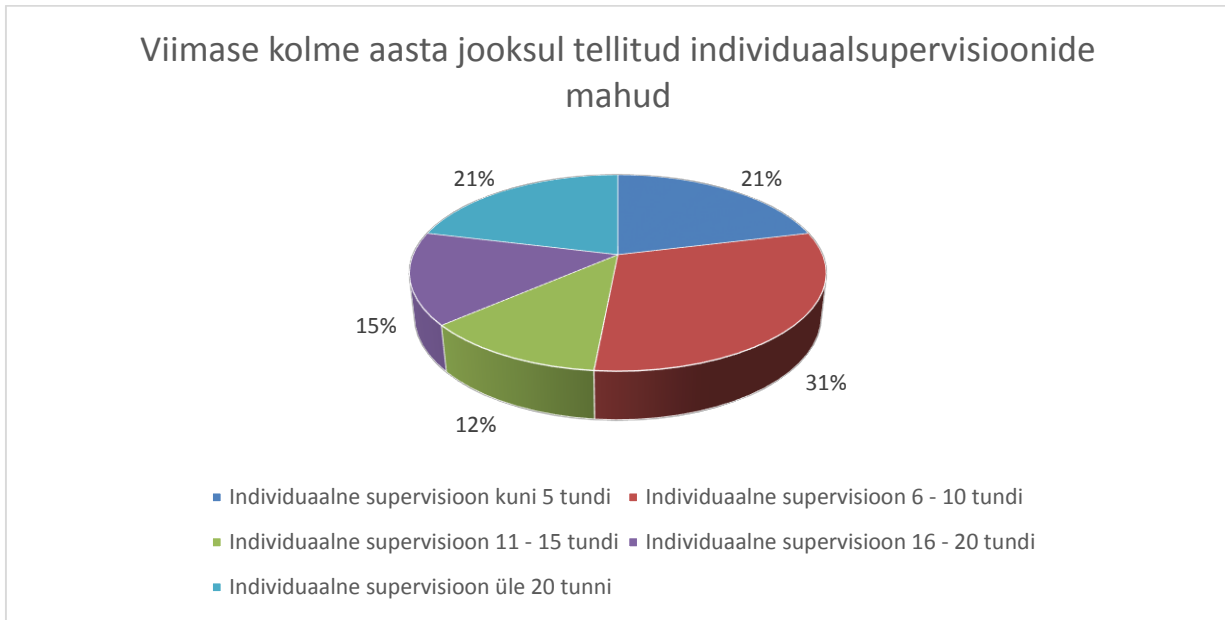

- Individaalsupervisioon - regulaarne protsess ühe inimesega (vähemalt 3-5 korda teatud perioodil).
- Grupi supervisioon - regulaarne protsess ühe grupiga (4 - ja enam korda teatud perioodil), milles osalesid ühe ja sama ameti esindajad.
- Meeskonna supervisioon - regulaarne protsess ühe meeskonnaga (4 - ja enam korda teatud perioodil), milles osalesid ühe osakonna/asutuse töötajad.
- Võrgustiku supervisioon - regulaarne protsess püsiva grupiga (4 - ja enam korda teatud perioodil), milles osalesid valdkonna või juhtumiga seotud erinevad spetsialistid (n. lastekaitse töötaja, noorsoo politsei, õpetajad jm).
- Organisatsiooni supervisioon - töö toimus kogu asutusega mitmel tasandil (nii individaalselt kui rühmadena).

Joonis 3. Kolme viimase aasta jooksul superviisoritelt tellitud supervisioonivormid.

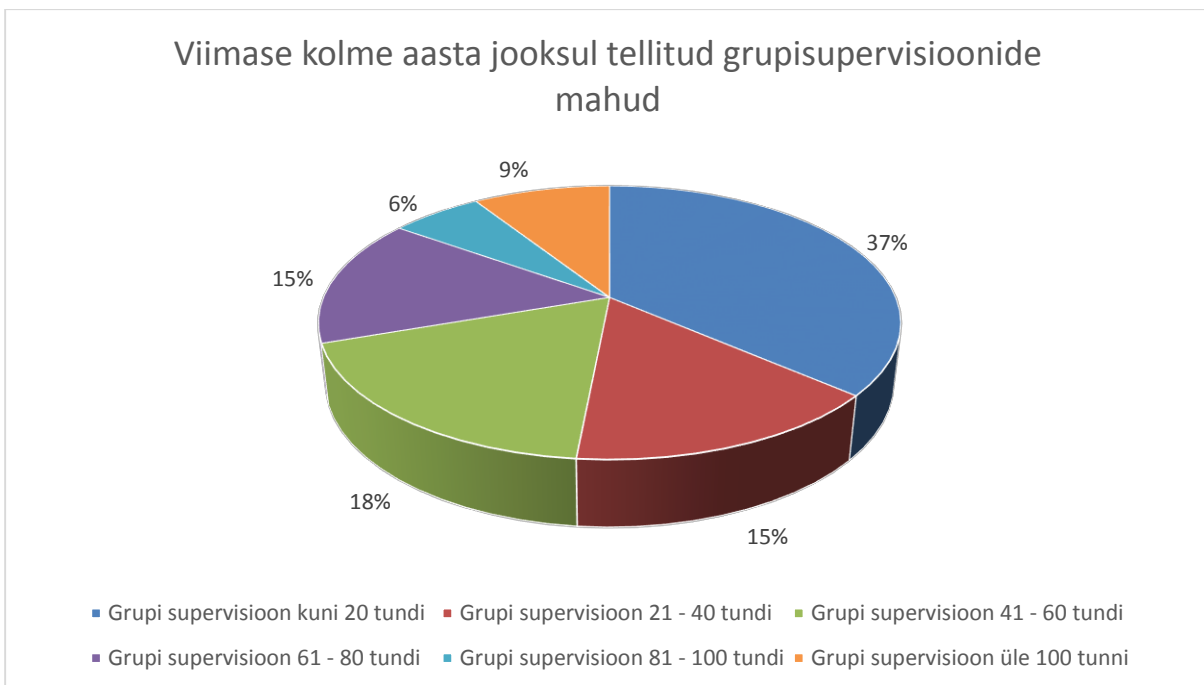
Kolmanda vormina (23%) toodi välja meeskonnasupervisioon, milles osalevad ühe osakonna või asutuse töötajad ja mille pikkuseks on samuti vähemalt 4 kohtumist, kestvusega 3-4 tundi korraga. Kõige vähem on tellitud võrgustiku (6%) ja organisatsioonisupervisioone (9%).

Lisaks supervisioonivormide eelistustele tõi uuring välja ka mahud, millises on supervisiooni tellitud. Enim (31%) on tellitud individaalsupervisiooni (vt. joonis 3), mille mahuks on 6-10 tundi ühe inimese kohta, 21% moodustavad individaalsupervisioonid, mille maht on 5 tundi ühe inimese kohta ja 21% - 20 tundi ühe inimese kohta. Supervisioonisessioonide sagedus määrab ära ühe protsessi pikkuse. Sellest tulenevalt, 6-10 tunnine maht eeldab 3-4 kuud kestvat protsessi, 5 tunnine eeldab 1-2 kuud ja 20 tunnine 4-5 kuud.

Joonis 4. Viimase kolme aasta jooksul tellitud individuaalsupervisioonide mahud.

Uuringust selgusid ka tellitud grupisupervisioonide mahud (vt. joonis 5). Viimase kolme aasta jooksul on kõige enam (37%) tellitud grupisupervisiooni, mille maht on kuni 20 tundi. Kuna ühe grupisupervisiooni minimaalseks kestvuseks on 3-4 tundi (järjest), siis tegemist on vähemalt 5-6 kohtumisega ja 2 - 3 kuud kestva protsessiga.

Joonis 5. Viimase kolme aasta jooksul tellitud grupisupervisioonide mahud.

Tellitud on (18%) 41-60 tunnise mahuga grupisupervisioone, mis kestavad 4-15 kuud, 21-40 tundi, ehk 2-6 kuud kestvaid supervisiooniprotsesse (15%) ja 61-80 tundi, mis on 15 – 20 kuud kestvad protsessid (15%). Näeme, et viimase kolme aasta jooksul on tellitud erineva mahu ja pikkusega grupisupervisiooni protsesse, mis võivad ulatuda 2 kuust kuni 2 aastani ning oma mahult harva ületada 100 tundi.

Kokkuvõte

Superviisori amet on Eestis järjest vajalikumaks muutumas. Seda kinnitab ka käesolev uuring, mille eesmärgiks oli selgitada välja Eestis tegutsevate superviisorite taust, töökoormus ja töövaldkonnad, levinumad supervisiooni vormid ja mahud. Uuringu osalenud 27 inimest on Eesti Supervisiooni ja Coachingu Ühingu (ESCÜ) aktiivsemad liikmed, kellest 70,4% on praktiseerivad 6-15 kogemusega superviisorid ja 29,6% alles õpivad või on värskelt alustanud supervisiooni praktikaga. Uuringus osalenud ja ESCÜ -sse kuuluvad superviisorid omavad ANSE (Association for National Supervision Organisations in Europe) standardile vastavat kvalifikatsiooni: kõrgharidus ja vähemalt 2,5 aastane superviisori väljaõpe, mille on suurem osa uuringus osalenutest saanud Institut of Supervision Organisation Kommunikation Der Rote Faden (Saksamaa ja TLÜ ühine väljaõpe). Käesolev uuring annab väärtuslikku informatsiooni Eestis tegutsevate superviisorite tausta kohta. Selgus, et lisaks supervisiooni väljaõppele on superviisorite käekirja enim mõjutanud teraapia suundadeks psühhodraama, gestaltteraapia, lahenduskeskne lühiteraapia ja protsessitöö. Lisaks teraapiasuundadele, toodi välja mitmeid lähenemisi ja meetodeid, mis kuuluvad superviisori „tööriistakasti“: NLP, organisatsiooni arendamise käsitlused, pastoraalne supervisioon, EMDR, konstellatsioonid meetod jpm. Uuringust selgus, et valdav osa superviisoritest töötab superviisorina 10% - 25% töö ajast. Ülejäänud tööaeg on hõivatud muu tegevusega. Superviisorite töövaldkonnad saab tinglikult jagada nende suuruse (klientide arvu) poolest: 1) kõrge supervisioonivajadusega valdkondadeks, millesse kuuluvad sotsiaalvaldkond (sh lastekaitse), haridus ja vaimse tervise valdkonda ja nendes töötab hetkel 74% superviisorite klientidest; 2) supervisioonivajaduste poolest kasvavateks valdkondadeks, milleks on tervishoid, kriminaalhooldus, töötukassa, kohalikud omavalitsused ja äriorganisatsioonid, milles töötab hetkel 26% klientidest. Kasvavad supervisioonivajadused eeldavad täiendavate superviisorite väljaõpet ja olemasolevate pidevat enesetäiendamist.